

ROZBITY (27) *part praet pass pf*

rozbity (24), **rozbit** (3).

o jasne.

sg m N rozbity (5), rozbit (3); ~(*praed*) rozbity (4) *Leop, KochPs, SkarŻyw, ArtKanc, rozbit* (3) *RejPos* (2), *BielSpr*. ◊ G rozbitého (2). ◊ A rozbitého (2); -ého (1), -(e)go (1). ◊ [I rozbitym.] ◊ f N rozbitã (1). ◊ n N rozbit(e) (1). ◊ A rozbit(e) (1). ◊ pl N subst rozbité (4); -é (1), -(e) (3). ◊ G rozbitych (2). ◊ A m pers rozbit(e) (1). subst rozbité (4); -é (1), -(e) (3). ◊ L rozbitych (1).

Sł stp s.v. rozbić, Cn notuje, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. Uderzeniem (uderzeniami) doprowadzony do zmiany; *quassatus Mącz; afflictus Cn* (8) :

a. Zniszczony, potłuczony, roztrzaskany (6) : *Quassatus, Rozbity/ Roŝtrãcony/ Roŝchwiany. Mącz* 339a.

Szereg: »rozbity a roztluczony« (1): *Rudus, Máteria áltrychowa/ to yeŝt/ rozbite á roŝtluczone kámienie s cegłą y s wapnem/ z których áltrichy cziniã Mącz* 359d.

a. O statku: który uległ katastrofie; *naufragus Cn* (4) :

Wyrażenie: »okręt, łódź, nawa rozbity(-a)« [w tym: o co (1)] = *cassata classis Mącz; afflictata navis Cn* [szyk 3:1] (2:1:1): *Cassata classis, Rozbita łódź Mącz* 40a; *KochPhaen* 16; okrętów Tysiąc rozbitych widział *Górntroas* 67; Choć te gwiazdy nie raz iuż widziały Pogrzeźle Nawy/ rozbite o ŝkãły *KlonFlis* B4.

b. Rozdzielony na dwie części, rozszczepiony [czym] (1) : Gdyż Alexander myŝlił iãkoby ty gory były tãk rozdzielone/ nie ludzkã rękã ále nawãlnoŝciã potopu rzekł ie być rozbite [*decissos*]. *HistAl* K8.

c. Wyrzucony ze skorupki jajka i rozmieszany (1) : wziãwŝy ŝoku róźãnego trochẽ/ białków iaiowych rozbitych dwã/ [...] ná ŝkróni przez chuŝtkẽ przyłóżyć *Oczko* 31v.

2. Przybity, umocowany gwoździami (17) :

a. Przybity w wielu miejscach (1) : A ten wyrok [...] we wŝyŝtkich miãłtach niech bẽdzie obwołány y rozbity [*edictum ... proponatur*] *Leop Esth* 16/19.

b. Przybity z rozciãgniętymi rękami, zwiãszcza do krzyża (8) :

rozbit(y) na czym (7): *RejPos* 215; Ieden wiŝiał zã nogi/ á pode ŝpod ogieñ nániecony ćierpiãł: drugi na czterzech palãch rozbity *SkarŻyw* 440. Cf Wyrażenie.

Wyrażenie: »na krzyżu, na krzyż rozbity(y)« [szyk 5:1] (5:1): *OpecŻyw* 139v, 140; *OpecŻywSandR nlb* 5; iãko nañ wyŝłã onã okruthna ŝentencia/ áby był rozbit ná krzyżu *RejPos* [105], [108]v; *Szoŝtey Iezus godziny/ ná krzyż ieŝt rozbity ArtKanc* D11v; [*NowModl* 24].

c. Rozciãgnięty, rozpięty na szerokoŝci czegoŝ, rozestãny na czymŝ (2) :

rozbity nad czym (1): [*Gersonici*] Bẽdã noŝić [...] Wierzch iego [*przybytku*]/ y Przykryćie z ŝkor borŝukowych/ ktore bywa ná wierzchu rozbite nád niem *BibRadz Num* 4/25.

[*rozbity po czym: á ŝukno czerwone wŝẽdźie rozbite było po ziemi BielKron* 1597 539.]

Przen (1) : á iź ty opony nẽdźnych ludzi ŝã rozbite ná twoię probẽ/ iãkie ŝerce bẽdzyeŝł okãzował przed oblicznoŝciã Pãná ŝwego. *RejPos* 69.

d. Rozłóžený, rozstawiony i przybity do podłóża; *fixus Vulg* (6) :

Wyrażenie: »namiot(y) (jest) rozbit(y, -e)« = *fixa tentoria Vulg; castrametata sunt castra PolAnt* [szyk 4:1] (5): *Leop 4.Reg 7/10; BibRadz Thren 4/6*; Lud pieńzy łwe Namioty miewaia/ między ktoremi Namiot Cefarłki będzie rozbit *BielSpr 54v*; ktory [*carz zawolski*] łtał przed Wilnem w rozbitych Namiotach z łwoimi *StryjKron 697; SarnStat 17*.

Przen (1) :

Fraza: »namiot jest rozbity« (1): W Izrahelu iego imię łynie. Namiot iego w Salem iest rozbity *KochPs 112*.

3. *Pokonany; przen (1)* : przez to [*dziewictwo*]/ motz piekielna będzie rozbita. *OpecŻyw 6*.

4. *Napadnięty i obrabowany (1)* : Ale złtrony tych trzech rzeczy Podroźnym prawem *forum* bywa *Vbiquitarium*. O fałzywą monetę. O kupca rozbitego. [...] *SarnStat 534*.

5. *Nieszczęśliwy, zgnęiony (1)* : Podnośi Pan włfyłtkie Ktorzy vpadaia: á a [!] wydzwiga włfyłtkie rozbite [*omnes elisos*]. *Leop Ps 144/14*.

6. [*Który się roztył; przen*:

W połączeniu szeregowym: Rołtuczył łie/ vthyl/ y łtał łie rozbitym [*incrassatus, impinguatus, dilatatus*] *Leop Deut 32/15 (Linde)*.]

Cf **ROZBIĆ**

KW, (LWil)